

Kultūros ministerijos Vidaus audito skyriaus 2017-07-07 vidaus audito ataskaita Nr. VA-7 „Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro veiklos vertinimas“

SANTRAUKA

Kultūros ministerijos Vidaus audito skyriaus 2017-07-07 vidaus audito, atlikto Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatre (toliau – Teatras) tikslas: nustatyti, ar Teatro generalinio direktoriaus sukurta ir vykdoma vidaus kontrolė organizuojant tam tikras veiklos sritis garantuoja įstaigai nustatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimą atsakingai ir efektyviai naudojant turimus finansinius ir kitus resursus bei užtikrina viešąjį interesą.

Teatras yra nuo 1920 m. veikianti biudžetinė įstaiga, kurios paskirtis – aukščiausiu meniniu lygiu organizuoti profesionalaus scenos meno (spektaklių, koncertų ar kitų meno programų) kūrimą ir viešą atlikimą. Teatro savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija yra Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Teatro generalinio direktoriaus pareigas nuo 2002-07-15 iki 2017-06-12 vykdė G. Kėvišas, nuo 2017-06-13 generalinio direktoriaus pareigas eina S. Žutautas.

Teatro programai „Teatro meno pristatymas žiūrovui“ 2016 m. iš valstybės biudžeto buvo skirta 11 591,5 tūkst. Eur. Papildomai atskiriems projektams vykdyti buvo gautos lėšos: iš Kultūros ministerijos Auksinių kryžių įteikimo ceremonijai organizuoti – 11,5 tūkst. Eur, iš VŠĮ „Vilniaus festivaliai“ 30 tūkst. Eur Londono simfoninio orkestro koncerto išlaidų kompensavimui, iš Prancūzų instituto 4,5 tūkst. Eur Prancūzų operos vokalo pedagogės tarimo pamokų ir viešnagės išlaidoms padengti, iš Lietuvos Kultūros tarybos – 107,0 tūkst. Eur 5 projektų finansavimui. Paramos buvo gauta 159,9 tūkst. Eur, parėmė 20 organizacijų ir fizinių asmenų. 2016 m. uždirbtos pajamos sudarė apie 19,3 % viso valstybės biudžeto finansavimo arba 18,9 % visų gautų lėšų.

Vidaus kontrolės, viešo intereso gynimo bei įvairių rizikų valdymo požiūriu buvo vertinta: Teatro bilietų platinimo, nuolaidų ir nemokamų bilietų skirstymo sistema; patariamojo balso teisę turinčio organo – Meno tarybos veikla; kviestinių užsienio meno kolektyvų (atlikėjų) koncertų organizavimas, įskaitant šiais tikslais su kitais subjektais vykdyto bendradarbiavimo pagrįstumą; su profesionalaus meno kūrėjais (režisieriais, scenografais, dailininkais, kompozitoriais) sudarytose autorinėse sutartyse nustatytų įsipareigojimų valdymas; gastrolių organizavimas; ilgalaikė ir trumpalaikė Teatro patalpų nuoma; scenos meno priemonių apskaita, jų nuoma ir nurašymas; Gamybinių dirbtuvių tarnybos veikla; žiūrovams skirtų leidinių apskaita, pardavimas. Audituojamas laikotarpis: 2016 m., 2017 m. pradžia, kai kuriais klausimais – 2013-2016 m.

IŠVADOS:

1. Teatro paslaugų administravimas suteikiant nuolaidas bilietams ir skirstant nemokamus bilietus turi viešumo ir skaidrumo trūkumų, kvietimų dalinimo politika kelia rizikas korupcijos prevencijos požiūriu ir sudaro sąlygas turėti asmeninės naudos disponuojant valstybės įstaigos ištekliais (situacija neatitinka Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 str. 1, 2, 3 p. nurodytų visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principų; neįgyvendinama biudžetinių įstaigų vadovams privaloma pareiga užtikrinti racionalų ir taupų lėšų bei turto naudojimą vadovaujantis Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 str. 2 d. 6 p.)

2. Nepaisant trūkumų, susijusių su balsavimo procedūros vykdymu ir reglamentavimu bei su Teatrų ir koncertinių įstaigų įstatymo 6 str. 1 d. įtvirtintos normos (dėl įstaigos vadovo vadovavimo kolegialiam organui) pažeidimu, Teatro Meno tarybos veikla iš esmės vertintina teigiamai.
3. Teatro bendradarbiavimas su VšĮ „Vilniaus festivaliai“ vykdytas neteisėtai ir interesų konflikto aplinkoje, todėl kritikuotinas kaip modelis, sukuriantis neproporcingai didelę pridedamąją vertę kitam subjektui valstybės įstaigos turimų įvairių išteklių, įskaitant žmogiškuosius resursus, sąskaita.
4. Žymių užsienio profesionaliojo meno atstovų koncertų, pristatytų Teatre, mastas, atsižvelgus į tai, kad visuomenei suteikta nauda yra pernelyg maža, lyginant su patirtomis išlaidomis, viešo intereso požiūriu yra kritikuotinas.
5. Autorinių sutarčių įsipareigojimų valdymo kontrolė nėra patikima, dėl ko padidėja darbuotojų darbo krūvis, nėra garantuotas pagrįstas ir taupus joms apmokėti skirtų lėšų naudojimas, kas laikytina Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 str. 2 d. 6 p. nesilaikymu (įstaigos vadovo pareiga užtikrinti racionalų ir taupų lėšų bei turto naudojimą, veiksmingą biudžetinės įstaigos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą).
6. Teatro patalpos kitų juridinių asmenų veiklai ir renginiams nuomojamos iš esmės laikantis nustatytų procedūrinių ir kitų reikalavimų, išskyrus tai, kad tam tikras mainų įteisinimas ilgalaikės nuomos sutartyje pažeidžia teisės aktų reikalavimus ir didina korupcijos pasireiškimo riziką; sprendimo Teatro adresu registruoti juridinį asmenį, susijusį su generalinio direktoriaus interesais, aplinka neatitinka reikalavimų, keliamų pagal Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą.
7. Dėl naudojamos Finansų valdymo ir apskaitos informacinė sistemos (FVAIS) netobulumo ne kiekvienas į apskaitą įtrauktas ilgalaikio turto vienetas atitinka tokiam turtui nustatytus reikalavimus (dėl per mažos vertės), scenos meno priemonių apskaitos būdas neatitinka kultūros ministro nustatytos tvarkos ir sukelia prieštaravimus vykdant turto inventorizaciją.
8. Scenos meno priemonių nurašymas organizuojamas ne pilna apimtimi, nesavalaikiai nustatant atskirų scenos meno priemonių dalių panaudojimo tolesnėje Teatro veikloje liekamųjų dalių sąrašą pažeidžiami tai reglamentuojantys teisės aktai, padidėja nepatikimo ir neskaidraus valstybės turto valdymo rizika, kas rodo jog šios srities vidaus kontrolė, už kurią vadovaujantis Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 10 str. 1 p. yra atsakingas įstaigos vadovas, nėra patikima.
9. Gamybinių dirbtuvių tarnybos skyriuose dirbančiųjų darbo krūvis metų eigoje paskirstytas netolygiai, kai kurių darbuotojų skaičius (arba darbo laikas) mažintinas atsižvelgiant į faktinį užimtumą.
10. Žiūrovams platinamų leidinių apskaita ir grynųjų pinigų, gautų iš žiūrovų, juos pardavus fiksavimas nėra pakankamas, kad užtikrintų patikimą parduodamo turto finansų kontrolę.

Bendroji išvada: *įvertinus tai, jog nemaža dalis finansiniu požiūriu reikšmingų sandorių buvo vykdyta viešųjų ir privačiųjų interesų konflikto aplinkoje, nesilaikant principų, nurodytų Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje, bei kai kurių normų, nurodytų Biudžetinių įstaigų ir Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymuose, Teatro vidaus kontrolės sistemą vertiname kaip silpną (kai kuriose srityse nustatyti vidaus kontrolės trūkumai sudaro sąlygas netaupiai, nepagrįstai panaudoti valstybės išteklius, sąlygoja padidintą korupcijos rizikos pasireiškimą).*

REKOMENDACIJOS

Iš viso pateikta 19 rekomendacijų, iš jų 7 didelio reikšmingumo, 10 vidutinio ir 2 mažo reikšmingumo rekomendacijos.